10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի ճամբայի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنيجه يومى سورهاناك غزته‌سى
اداره‌خانه‌سى
باب عالى جاده‌سى نومرو ٢٠

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ
Խմբագրութեան ուղղուած ո՛ և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը ղրշ. 75
6 » կանխիկ » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը ղրշ. 100
6 » կանխիկ » 54

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը Ֆր. 22
6 » կանխիկ » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի առաւօտները արշալոյսին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ մէջ ռուսանգլիական պայքարը թէև իր պատերազմաշունչ հանգամանքը կորսնցուցած է առ այժմ, բայց քաղաքական մրցումը կը շարունակուի ամենայն աղուութեամբ։

Անգլիոյ պատերազմական պատրաստութիւնները հասան իրենց նպատակին՝ որ էր բանագատել Ռուսիան որ համաձայնութեան գայ։ Բայց Չինաստանի գոյութիւնը ապահովուելէ ետքը չէ կրցած վճռուիլ թէ այս երկրին, տատանեալ երկիրը քաղաքականապէս Անգլիո՞յ թէ Ռուսիոյ ազդեցութեանը տակ պիտի մնայ, որ Չինաստանի համար իր ազատութիւնը կորսնցնելու մէկ ուրիշ կերպը, բայց անկախութիւնը կորսնցնելէն նախապատիւ է անհուն կերպով։

Հիմա քաղաքական հակառակութեան մէջ է գործը։ Ռուսիա կ'աշխատի որ խաղաղական միջոցներով ձեռք բերէ այնչափ բան, որ թէպէտև չհաւասարի այն կացութեան զոր կրնար պատերազմով ձեռք բերել, բայց գոնէ մօտենայ անոր, և Անգլիա ալ կ'աշխատի արգիլել, և եթէ չյաջողի, Ռուսիայէն աւելի գերակշիռ առաւելութիւն մը ձեռք բերել։ Կրնաք հաւնիլ որ այս պարագային մէջ տուժողը կ'ըլլայ միշտ ապաբաղդ Չինաստան. Ռուսիա կ'աշխատի նոր բան մը կորզել, միշտ համոզելով Չինու կառավարութիւնը որ անոր բարիքին համար է ինչ որ կ'ընէ։ Անգլիա ալ կ'աշխատի արգիլել զայն, և եթէ չյաջողի, Ռուսիայէնէն աւելի բան մը կ'առնէ իբր հակակշիռ, և ինքն ալ իր կարգին կը համոզէ Չինաստանը թէ անոր բարիքին համար է ըրածը։ Ցետոյ Ֆրանսա ալ նոյն բանը կ'ընէ, անկէ ետքն ալ անշահախնդիր Գերմանիան։ Եւ հետեւութիւնը այն կ'ըլլայ որ ամէն կողմէ բարիք մէջ խեղդուող Չինաստանը այսօր այս ինչ նահանգը կը կորսնցնէ, վաղը այն ինչ գաւառը, և իրական իշխանութիւնը բարեկամ-թշնամի օտարներուն յանձնելով, անուանական իշխանութեան ստուերովը միայն մխիթարուելու կը ստիպուի։

Ռուսիոյ գլխաւոր լրագիրներէն մէկը հետեւեալը կը գրէ.— «Անգլիայի՝ Բէքինի ապագային նկատմամբ ունեցած վախը սա պատճառաւ աւելի անհասկնալի կ'երեւայ որ, արդէն իրապէս տէր եղած են Չինաստանի մէկ երրորդ մասին, որ կայսրութեան ամենէն հարուստ, ամենէն բազմամարդ և արուեստի կողմէ ամենէն զարգացեալ մասն է։

«Ուրեմն ի՞նչ բանէ կը վախնան. եթէ մինչեւ Բէքին ոչ թէ մէկ այլ մէկ քանի երկաթուղիներ ալ շինուին, չէ՞ որ Մեծն Բրիտանիա ամէնէն առաջ ինքը պիտի օգտուի առեւտրական տեսակէտով։»

Շատ լաւ կը խօսի ռուս խմբագիրը, բայց գործին դժուարութիւն պատճառող կէտը հոն է որ, ձեռնարկը՝ առեւտրականէն աւելի զինուորական հանգամանք մը ունի. Երկաթուղին շինուելէ ետքը Ռուսիա կարող կ'ըլլայ 24 ժամու մէջ Բօրթ Արթիւրէն ամբողջ զօրաբանակ մը փոխադրել Բէքինի պարիսպներուն առջեւ, որուն հետեւանքը յայտնի է։ Եւ ով որ կը տիրէ Բէքինի, ամբողջ Չինաստանի այն տիրած կ'ըլլայ, եթէ ոչ նիւթապէս գոնէ բարոյապէս։

Գործին ծանրութիւնը հոս է։ Եթէ օր մը այնպիսի դէպք մը պատահի, կարծենք թէ ամէնէն գործնական միջոցը պիտի ըլլայ մայրաքաղաքը Բէքինէն Նանքին փոխադրել։

* * *

ԹՐԱՆՍՎԱԼ.— Հարաւային Ափրիկէի Հոլանտացիները, Տօնքիշօթական մեծախօսութիւններուն կործանիչ հետեւութեանց վերջապէս համոզուած ըլլալով, կ'երեւայ թէ խոհեմութեամբ շարժիլ կը սկսին։

Արդէն բացատրած էնք թէ Պօէրներու ազգային յաւակնութիւնները ինչպէս իւր պիտի քսէին Անգլիոյ պետական շահերու հայրին։

Բայց Պօէրները սխալ քաղաքականութենէ զատ, բարոյական իրաւանց տեսակէտով այնպիսի ցախորդ կացութեան մը մէջ կը գտնուէին որ, ջերմ Անգլիատեացները և Հոլանտացիներուն է'ն համակիրներն անգամ անոնց իրաւունքը պաշտպանելու մեծ դժուարութիւն կը կրէին։

Անգլիական առաջնակարգ լրագիր մը որ միշտ խաղաղութիւն քարոզող թերթ մը եղած է այն պարագաներու մէջ երբ կարելիութիւն մը կայ համաձայնելու, կ'ըսէր թէ՝ Թրանսվալի հանրապետութեան նախագահ Ծերունին Քրիւկէր այնպիսի իրաւունքներու կըթնած է, զորս պաշտպանելու համար բարոյական յենակէտ մը գտնել անկարելի է։

Անգլիոյ նախարարներէն մէկն ալ Խորհրդարանին մէջ կը յայտարարէր թէ՝ Պօէրները, քաղաքակրթութեան տարրական իրաւունքներն ալ կ'ուրանան։

Նախարարի մը բերնին մէջ շատ ծանր խօսքեր են ասոնք, որոնք թէպէտ զօրաւորներու դէմ մեծ և ուրիշ վճիռ մը չեն կրնար ըլլալ, բայց տկարներու դէմ պատերազմի յայտարարութեան չափ բան մը եղած կ'ըլլան։

Ինչպէս ըսած ենք, տկարութիւնն ալ զօրութիւն մըն է ինքնին։

Օրինակի համար երբ չափահաս ու զօրեղ մարդ մը, փոքրիկ տղայ մը ծեծելու կ'ելլէ, կը նայիս որ ուրիշ զօրաւորներ զայն պաշտպանել կը սկսին, կամ թէ նոյն իսկ այն զօրաւոր մարդը, տկար արարածի մը հետ չափուիլը իր արժանապատուութեանը չյարմարելով և միայն զանի յանդիմանելով և խրատելով գոհ կ'ըլլայ։

Ահա այս է տկարութեան մէջ եղող զօրութիւնը։

Բայց երբ այդ տղան ուղղակի կամ այլոց թելադրութեամբ, չափահաս և զօրաւոր մարդու մը առնը բանկցնելու կամ անոր դէմ զէնք քաշելու կ'ելլէ, խնդիրը բոլորովին կը փոխուի, և այն ատեն առանց հաստատ երաշխաւորութիւն մը առնելու անոր ներելը, պարզ յիմարութեան պէս բան մը կ'ըլլայ։

Սխալ է Ֆրանսական երեւելի քաղաքագէտի մը այն տեղեկութիւնը թէ՝ Անգլիացիները, Հոլանտացիները չքաշելնուն համար միայն Բարեյուսոյ Գլուխը կորզեցին անոնց ձեռքէն։

Գլուխ Բարեյուսոյ՝ Հնդկաստանի Ճիպրալթարն էր, և Անգլիացիք Հոլանտայի դէմ արդէն պատերազմի մէջ ըլլալով, ինչպէս Հոլանտական ուրիշ գաղթավայրեր, նոյնպէս ալ Բարեյուսոյ Գլուխը գրաւած էին։

Պօէրներու քաջութիւնը հանրածանօթ է, բայց իրենց մինչեւ Թրանսվալ քշուելէն ետքը ունեցած պարբերական զինու յաջողութիւնները իրենց բնական քաջութեան արդիւնքը չէին, այլ միայն այն իրողութեան հետեւանքը որ լուրջ անգլիական արշաւանք մը տեղի ունեցած չէր, ինչպէս որ Տ.քթ. Ճէյմսընի վերջին արշաւանքի փորձն ալ մասնաւոր ձեռնարկ մըն էր, որ Թրանսվալ առաջ Անգլիական կառավարութեան կողմէ դատապարտուեցաւ։

* * *

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ.— Պէտք չէ զարմանալ որ Փիլիպպեան ապստամբութիւնը այսչափ երկար կը տեւէ, և Ամերիկացիք անկարող կ'ըլլան Մանիլայէ հեռուները յառաջանալու։ Ամերիկայի զօրաց բուն թշնամին ապստամբութիւնը չէ այլ բնութեան տարրերը, որոնց դէմ ոչ թնդանօթը մաղի չափ ոյժ ունի և ոչ ալ աշխարհի ե՛ն մեծ և էն զօրաւոր տորմիղը։

Փիլիպպեաններու օդը այնչափ դէշ և բնիկ չեղողներու համար այնչափ վնասակար է որ մինչեւ այսօր թշնամին հետ պատերազմելով մեռնող և վիրաւորուող Ամերիկայիններուն տասնապատիկը հիւանդանոցներուն մէջ կը հեծէ։ Մանաւանդ ամիսներ տեւող անձրեւային եղանակին, թնդանօթներու շարժումը և յառաջ ու ետ փոխադրութիւնը այնչափ կը դժուարանայ, որ այս դժուարութիւնն երբեմն կը յանգի բացարձակ անկարելիութեան։

Եւրոպական ռազմագիտութիւնը, հանճարը և դրամը չունին «հոն այն արժէքը. ինչ որ ունի Ափրիկէի խորերը Ջուրի և հաղորդակցութեան պակասութեանց դժուարութիւններու առջեւ, որոնք սակայն բոլորովին անյաղթելի չեն։

Խնդիրը միայն վերջնական արդիւնքին վրայ է, որ թէև տեղւոյն հեռաւորութեան և բնականաբար պէտք եղած օգնութեանց ժամանակին հասնիլ չկրնալուն պատճառաւ կրնայ ուշանալ քիչ մը, բայց անխուսափելի վախճանը չի կրնար փոխել։ Եւ Փիլիպպեանց ապստամբութիւնը ո՞րչափ երկար, Ամերիկացւոց տիրապետութեան ապագան ալ այնչափ կը զօրանայ մարդկային և գանձային զոհողութեանց ընդարձակութեան համեմատութեամբ։

ԼԻՕՆԻԼ

ԱԽՍՏՐԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

ՍՈՒՉԱՎԱ 25/7 յուլիս 1899

Եկեղեցի եւ վարժարան. — Մատաղներու եղանակը. — Հերիսա, եւրոպական փիլաւ Եւրոպայի մէջ. — Ս. Օգսենտի Վանքը — Հիմնարկութեան թուականը եւ հիմնարկուին զերեզմանը. — Վառօդարանի վերածութիւը եւ ետ առնումը. — Հանգամանքութին ի նպաստ կարօտելոց.

Պուգովինայի Հայոց ազգային կեանքի մասին գրուած ժամանակ, եթէ ոչ բոլորովին անկարելի, գէթ շատ դժուար է եկեղեցիի շրջանակէն դուրս գրելու նիւթ գտնել։ Որովհետեւ, ինչպէս արդէն ուրիշ առթիւ գրած եմ, այստեղի վարժարանը անուանական է, ուր հազիւ տասնի չափ երկսեռ աշակերտներ կը յաճախեն. իսկ յառաջիկայ ուսումնական տարեշրջանին առանց կէսին՝ չափ ալ չի յուսացուիր որ ազգային վարժարան յաճախեն, հետեւաբար վարժարանի մասին ներկայ հանգամանքներու մէջ խօսիլ օգուտ չունի։ Մէկ քանի տարի առաջ ընկերութիւն մը կայ եղեր, որ ընթերցարանի պէս բան մըն ալ պահեր է, բայց այդ ալ մէկ երկու տարիէ ի վեր գոյութենէ դադրած է։ Եւ քանի որ Սուչովայի Հայոց մէջ՝ եկեղեցիի շրջանակէն դուրս տոհմային կեանք գրեթէ գոյութիւն չունի, անշուշտ ընթերցողներն ալ ներողամիտ կ'ըլլան որ մեր թղթակցութիւններն ալ առաւել կամ նուազ եկեղեցիի շուրջը կը դառնան երբ Պուգովինայի Հայերը մեր հեռաւոր եղբայրներուն ծանօթացնել և անոնց ազգային աւանդական սովորութիւնները ուսումնասիրել կ'ուզենք։

* * Յունիս ամիսը՝ կարելի է ըսել թէ՝ Սուչովացւոց համար մատաղով սկսաւ և մատաղով ալ վերջացաւ։ Յունիսի 3ին Ս. Սիմէոն եկեղեցւոյն մէջ յատուկ պաշտօն և պատարագ մատուցանել տալէ յետոյ, իրենց տան մէջ մատաղ բաժնեցին հանգուցեալ Լուսիկ Պօթուշանցեանի կինն ու ազգականները։ Այս մատաղը աւելի հետաքրքրական էր իր տոհմային արեւելեան կերակուրներով։ Շատ զարմանալի էր Եւրոպայի մէջ տեսնել Էրէշտէ փիլաւ, հերիսա, դոլմա և խորոված (ինչպէս կ'ըսեն իրենք ալ)։

Յունիս 17 կանանչ կիրակիի (1) շաբաթ օրն ալ Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ պաշտօն և պատարագ մատուցուելէ յետոյ մատաղ բաժնուեցաւ վարչապետին մէջ հանգուցեալ ատենավարի Գաբրիէլ Ֆոն Փրունգուլի քաւարանքին առթիւ իր կնոջ և զաւակներու կողմէ։ Կ'ըսուի թէ ասկէ յետոյ ամէն տարի մատաղը պիտի կրկնուի ի հանգուցեալի կտակին և ժառանգորդներու ցանկութեան համեմատ։

Երրորդ մատաղը եղաւ յունիս 25 Ցարութեան առաջին կիրակի օրը՝ Ս. Օգսենտա վանքին մէջ, ժողովրդական հանգանակութեամբ (2)։ Առաւօտեան ժամասացութիւնը Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ աւարտելէ յետոյ, խաչով խաչվառով, եկեղեցականները զգեստաւորուած առջեւէն, և երկսեռ ժողովուրդը ետեւէն թափորով Ս. Օգսենտա վանքը կ'երթան շարականներ կարդալով՝ որոնց կը ձայնակցին նաև Ս. Խաչ և Ս. Սիմէոն եկեղեցիներու և Ս. Օգսենտ վանքի զանգակները։ Վանքը Ս. Խաչ եկեղեցիէն հազիւ 20 վայրկեան հեռաւորութիւն ունի։ Հոն յետ աւարտման Ս. Պատարագի մատաղը կ'օրհնուի և դարձեալ թափորով Ս. Խաչ եկեղեցին կը դառնան։ Անշուշտ ընթերցողները կրնան երեւակայել թէ՝ հեռաւորիկ Հայուն վրայ ինչքան խոր տպաւորութիւն կը թողու հարիւրաւոր տարիներ առաջ իրենց ծննդավայրէն հեռացած այս բուռ մը ժողովրդին մէջ այդ տեսակ կրօնական հանդէսներ և ջերմեռանդութիւն տեսնել՝ Եւրոպայի սրտին վրայ։

* * Ս. Օգսենտայ վանքը ժէ. դարի սկիզբները ամիրայի որդի Ակորչա անունով մէկը Ռոմաններէն ծախու առնելով 1606ին եկեղեցին շինած, և իր շրջակայ ընդարձակ արտերով և ջաղացքով ազգին նուիրած է։ Եկեղեցիի առենի ճիշդ կեդրոնը կը գտնուի յիշեալ տապանաքարը՝ հետեւեալ արձանագրութեամբ.

«Այս է տապան Ակորչին
Որ է որդի ամիրային,
Սա է շինող սուրբ տաճարին,

---

(1) Այստեղի Հայերը կանանչ կիրակի կ'անուանեն Հոգեգալուստը, և Հոգեգալուստի շաբաթ երեկոյէն սկսեալ եկեղեցիին մէջն ու սեղանը և տաճարի դռները ինչպէս նաև Հայոց տուները թարմ ծառերու ճիւղերով կը զարդարեն և այդպէս կը պահեն մինչեւ մէկ շաբաթ։ Ըստ իս կանանչ կիրակի անունն և կանանչներով զարդարելու սովորութիւնը դրացի ազգերէն մուտ գտած է այստեղի Հայոց մէջ և նոր է։

(2) Հանգանակութեան թղթի պատճէնը հետեւեալն է.— «Պատուելի և ողորմած բարեպաշտք, Հրամայեցէք! Թէև իրաւի է (ըլլան է) որ շատ նեղութիւններ և օգնութիւններ առաջ եկան այս տարի մեր ազգայնոց համար, սակայն զհին ու բարի սովորութիւնները մերը որ օրհնեալ մեր նախնեացը մօտ է, քանինչ քիչ յիշեցնելու և անմոռաց թողնելու կանուամբ որ վար չի մնան ինչպէս ամէն անգամ, Հայ սիրով մասնակցելու. որ այս տարի ալ Ս. Օգսենտայ աւուր մատաղի պատրաստութիւնը որ ամսոյս 25ին օրը թափորով երթալէն և Ս. Պատարագը աւարտելէն (ըլլնալէն) ետքը ան ալ ընտրելինիդ ըլլայ. որ և ամենաբարձին Աստուած միայն կարող է ամենեցուն զվարձը հատուցանելու։
«Սուչովա, 1 յունիսի 1899։»

Հանգեաւ Հայոց Ռ. Թիւին
Կ. Ա. էր աւելին
Օգոստոսի ԺԵ.ին»։

Այս տապանաքարէն կը հասկցուի որ՝ Ակոռցան Հայոց ՌԿԱ. Թուականին այսինքն 1612ին է մեռած։ Հարկաւ եկեղեցին իր մահուանէն տարիներով առաջ շինած պիտի ըլլայ. բայց եկեղեցիի և ոչ մէկ կողմէ շինման Թուականը հաստատող արձանագրութիւն մը չկայ, բացի վանքի արեւելեան պարսպին վրայ շինուած եռայարկ զանգակատան ներքին կամարին վրայ տեսնուած 1606 Թիւէն որուն վրայ հիմնուելով՝ Սուչովացիները կ'ըսեն Թէ եկեղեցին 1606ին շինուած է։ Զանգակատան երկրորդ յարկին մէջն ալ յանուն Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի խորան մը կայ։

Վանքին արեւմտեան կողմի պարսպին վրայ եկեղեցիի աւագ դրան ճիշդ դիմացը ուրիշ հին շինութիւն մըն ալ կայ երկյարկանի, որուն վարի յարկը խուցեր կան, իսկ վերի յարկին մէջ ընդարձակ սրահ մը և յանուն Ս. Ցակոբայ խորան մը։ Վանքի ամենահին մասը այդ է, և ինչպէս կ'ըսեն, Ակոռցայի՝ եկեղեցին շինելէն հարիւրաւոր տարիներ առաջ շինուած է այդ մասը, որ բուն վանքը եղած պիտի ըլլայ։

Երբ Լեհացիները ԺԷ. դարու վերջերը Սոպիեսքիի առաջնորդութեամբ, Ռումանաց Կոստանդին Քանթեմիռ իշխանին վրայ պատերազմի գալով Սուչովա մայրաքաղաքը կը գրաւեն, Ս. Օգսենտ վանքի պատերազմական դիրքին հաւնելով, չուրջը խրամատներով պարիսպ կը շինեն։ Իսկ ԺԸ. դարի վերջերը աւստրիական կայսրութիւնը Պուքովինան գրաւելով, Ս. Օգսենտ վանքը պետական վառօդարան կը դարձնէ։ Սուչովայի Հայերը երկար ժամանակ կ'աշխատին վանքը ազատելու, և վերջապէս 1827ին, յատկապէս Վիեննա ղրկուած պատգամաւորութեան մը կողմէ եղած դիմումներով կը յաջողին կայսերական հրամանով վանքը ազատել, և վառօդարանը՝ վանքէն 5 վայրկեան հեռու, վանքի կալուածը եղող հողին վրայ, Հայոց կողմէ փոխարինաբար շինուած շէնքը փոխադրել։

Այդ Թուականէն ի վեր Սուչովացիները մատաղ-ուխտագնացութիւն մը հաստատեր են, որ կը կատարուի ամէն տարի Հոգեգալստեան դիմացի կիրակին, և սովորաբար Օգսենտներու, Օգսենտիոսներու և Ալեքսանդրներու տօնախմբութիւնը այդ օրը կ'ընեն Պուքովինայի Հայերը։

*. Հոգաբարձութիւնը այս ամսու մէջ երկու անգամ գումարուելով՝ ապահովագրական ընկերութենէն ստացուած 1500 ֆիօրինին վրայ 3000 ֆիօրինի չափ փոխառութիւն մը եւս ընելով, Հոմորի ազգային կալուածները վերաշինել որոշեց։

Ս. Հայրապետի կողմէ Հոմորի եկեղեցւոյն համար ղրկուած 200 ռուբլի նպաստը իրենց վրայ խոր տպաւորութիւն Թողուցած ըլլալուն համար, գրաւոր շնորհակալութիւն յայտնելէ զատ, Թէև կը փափաքէին փոխադարձաբար իրենց ազգային պարտաճանաչութիւնը շօշափելի կերպով ցոյց տալու համար, կարօտելոց ի նպաստ մեծ հանգանակութեան մը ձեռնարկել, բայց նկատի ունենալով որ՝ Հոմորի հրդեհը ամբողջ Պուքովինայի հայ և օտար ազգաբնակութեան, հոգատարութեան առարկայ դառնալէ չէ դադրած ցարդ, և իրենց ձեռնարկը ներկայ հանգամանքներում անյաջողութեան պիտի մատնուի, քանի որ Թէ՛ հոգաբարձութեան, Թէ՛ կառավարութեան և Թէ զանազան բարեգործական ընկերութիւններու կողմէ զանազան ձեւերու տակ հանգանակութիւններ կ'ըլլան անընդհատ Հոմորի արկածելոց համար, որոշեցին հիմակու հիմա առձեռն 300 ֆիօրինի չափ գումար մը ղրկել Պատրիարքարան, ի նպաստ Վանոյ կարօտելոց, և ձմեռուան մօտ, տիկիններէն կազմուած մասնախումբի նախաձեռնութեամբ, աւելի կարեւոր գումար մը ձեռք բերելով դարձեալ այդ նպատակին յատկացնել։

ՆՈՒԱՐԴ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՐՊԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ.— Ալեքսանդր Թագաւորը պաշարման վիճակին նկատմամբ բացատրութիւններ տուեր է իրեն ներկայացող պատուիրակներուն։ Թագաւորը անկեղծօրէն ցաւ կը յայտնէ այս մասին, բայց կ'ըսէ Թէ անհրաժեշտ էր ան։ Այն գործաւորը որ ձերբակալեց Կնեազեվիչը, 10,000 ֆր. պարգեւ ստացաւ բանակին ընդհանուր հրամանատարէն։

—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէվ կոմսը Բեդերսպուրկի Սերպ դեսպանատունը գնաց իր շնորհաւորութիւնները յայտնելու։

— Պելկրատէ ուրբաթ Թուով կը հեռագրուի Թէ Սեւ Լերան իշխանին ազգականներէն Պլաշօ Բեդրովիչ, որ ժամանակաւ Զօրավար Կրուիչի մէկ նամակը տարած էր Տքդ. Վէնիչի, նոյն օրը ձերբակալուեր է։ Կնոջը ծաները հիւանդ ըլլալուն պատճառաւ Թէեւ տունը Թողուեր է, բայց ոստիկանական խիստ հսկողութեան տակ կը գտնուի։

— Ֆրանսական Թերթերը համամտութիւն չեն յայտներ Սերպիոյ մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուելուն։ «ՆնԹադրելով իսկ որ ստոյգ ըլլայ Կընեազեվիչի յայտարարութիւնը Թէ արմատականներու դրդմամբ գործած է, պէտք էր որ յանցաւորները սովորական դատարաններու յանձնուէին, և ոչ Թէ զինուորական ատեաններու, ինչպէս որոշուած է ընել»։ Ասիկայ բանակին ընդհանուր հրամանատարին կողմէ խորհուած միջոց մը կը նկատէ Տէմ, բոլորովին ընկճելու համար արմատական կուսակցութիւնը, որ միշտ ռուսասէր քաղաքականութեան մը հետեւած է ընդդէմ իր քաղաքականութեան, որ Աւստրիոյ և Երրեակ զինակցութեան կողմը կը հակի, ինչպէս յայտնի է։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ յուլիս 14ի ազգային տօնը կատարուեցաւ մեծ հանդիսաւորութեամբ։ Այս առթիւ հանրային շէնքերը և շատ մը մասնաւորներու տուներ դրօշազարդուած էին։ Պ. Պ. Տէռուլէտ և Հապէռ, ինչպէս նաեւ Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան անդամներէն մէկ քանի հարիւր հոգի պսակ մը դրին Սթրազպուրկի արձանին վրայ։ «Կեցցէ՛ բանակը, Կեցցէ՛ Տէռուլէտ, Կեցցէ՛ Հանրապետութիւն» աղաղակները լսուեցան։ Հանրապետութեան նախագահը Լոնշան գնաց, ընկերակցութեամբ պատերազմական նախարար զօրավար Կալիֆէի։ Ամբողջ ճամբուն երկայնութեանը «Կեցցէ՛ Լուպէ, Կեցցէ՛ Հանրապետութիւնը» աղաղակները օդը Թնդացուցին։ Նախագահը Լոնշան հասնելուն միենոյն աղաղակներով ողջունուեցաւ։ Բարիզի զինուորական կառավարիչ զօրավար Պրիւժէռ կատարեց զօրահանդէսը։ Զօրքերը «Կեցցէ՛ բանակը» աղաղակը կրկնեցին։ Մասնաւոր արշաւախումբին Սուտանցիները համակրութեան մասնաւոր ցոյցերու առարկայ եղան։ Հանրապետութեան նախագահը Ելիզէի պալատը դառնալուն «Կեցցէ՛ Հանրապետութիւնը» աղաղակներով ողջունուեցաւ։ Զօրահանդէսէն ետքը Հանրապետութեան նախագահը պատերազմական նախարարին նամակ մը ուղղեց, որով իր գոհունակութիւնը կը յայտնէ բանակին կարգապահութեանը համար, ըսելով Թէ եղած համակիր ցոյցերը Ֆրանսայի իր բանակին վրայ ունեցած վստահութեան ապացոյցն են։ Երկրին ցուցուցած հրեւանի նորահնար պիտոյքներ, որոնք հզօրութեան առարկան են կառավարութեան, որ իրաւունք ունի հպարտութեամբ դիտելու ինչ որ կատարուած է այս ուղղութեամբ։

Նշանակելի ո և է դէպք չպատահեցաւ։ Զօրահանդէսէն դառնալու պահուն միայն ցոյցեր եղան ի նպաստ Պ. Տէռուլէտի. քաղաքապետական պաշտօնեաները հարկադրուեցան ցրուել ցուցարարներու ամբոխը։

—Տրէյֆիւսի խնդրոյն նկատմամբ յուլիս 14ի ուրբաթ իրիկունը Լիլ մէջ բանախօսութիւն մը ըրաւ Թանի խմբագիր Պ. Բրէսանսէ։ Խուռն բազմութիւն կար։ Ո և է միջադէպ չպատահեցաւ սրահին մէջ, Թէեւ շատ մարդիկ խմբուած էին սրահին դուրսը, ուր մէկ քանի ցոյցեր եղան, և ոստիկան-զինուորները ստիպուեցան ցրուել ամբոխը։

—Ռէննի մէջ ալ հակահրէական փոքր ցոյց մը եղաւ նոյն իրիկունը՝ համալսարանի ուսուցչի մը բնակարանին մէջ։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց և հինգ ձերբակալութիւն ըրաւ։

— Աղ-Լէյ ցոյցեր եղան Լիլի մէջ անցեալ չորեքշաբթի օրը։ Ասոր սկզբնապատճառ եղաւ անպարտ արձակումը Ֆրէռներու Միաբանութենէն Ֆլամիտիէնի, որ իր մէկ աշակերտը ապականած ըլլալու յանցանօք ամբաստանուած էր։ Մէկ քանի հազար ցուցարարներ փողոցները պտտեցան «Անկցի՛ն ճիզուիթները» պօռալով, և պահպանողական լրագիրներու խմբագրատուններուն ապակիները խորտակեցին։

Նորագոյն հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ՝ ցոյցերը կը շարունակուին։ Ցուցարարները կը կոտրեն կղերական շէնքերու ապակիները։ Մեծ յուզում կը տիրէ քաղաքին մէջ։

—Նէ-Եօրքի լրագիր մը հեռագիր մը քաշեց Զօլայի, խնդրելով որ իրեն Թղթակցիլ յանձն առնէ Տրէյֆիւսի Ռէննի մէջ դատավարութեան միջոցին, բայց Զօլա պատասխանեց Թէ՝ չընդունիր ասիկայ, նոյն իսկ եթէ միլիոնաւոր տալար առաջարկուի իրեն։

ՍՊԱՆԻԱ.—Մատրիտէ կը հեռագրուի ուրբաթ օրուան Թուով Թէ՝ կառավարութեան և ընդդիմադիրներու պետերուն միջեւ կատարուած նոր բանակցութիւն մըն ալ ապարդիւն եղած է։ Զրոյց կայ Թէ նախարարական տագնապ մը անխուսափելի է. եկեղեցական ծրագիրներու նկատմամբ ընդդիմադիրներուն բռնած ընԹացքին հետեւանօք։

— Վալէնզիայի իշխանութիւնը որոշեր է վերցնել պաշարման վիճակը, որ հրատարակուած էր վերջերս եկեղեցական ծրագիրներուն հետեւանօք չփոԹութիւն ծագելուն պատճառաւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարին հրամանաւ՝ Մեծ-դուքս Նիքոլա Միխայէլովիչ պիտի ընկերանայ հանգուցեալ Եորկէյ Մեծ-դուքսին մարմնոյն Ապասս Թումանէ մինչեւ Բեդերսպուրկ։

—Բեդերսպուրկէ կը հեռագրուի Թէ՝ ձմեռուան և ամառուան ցանքերը գոհացուցիչ արդիւնք տուած չեն հարաւային նահանգներու մէջ։ Մանաւանդ ապէս շատ գէշ են Պեսարապիոյ մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Պերլէնի մէջ գերման կայսեր Իֆիժէնի մարտանաւուն այցելելուն և այս առթիւ Պ. Լուպէի և Վիլհէլմ կայսեր միջեւ փոխանակուած հեռագիրներուն նկատմամբ եւրոպական մամուլին արտայայտած գոհունակութեան կը մասնակցի ռուս մամուլն ալ։ Նովոյէ Վրէմիա այս նիւթին նուիրուած խմբագրականի մը մէջ կ'ըսէ ի մէջ այլոց։— «Ահա առաջին քայլ մը՝ մերձեցում յառաջ բերելու Բարիզի և Պերլինի միջեւ։ Ասիկայ ամէն տեսակէտով շատ նշանակելի իրողութիւն մըն է։ Պ. Լուպէ կրնայ երջանիկ համարել ինքզինքը՝ դիպուածական Թռչնիկաւոր մը անցնելուն իր նախագահի հաշուոյն։ Բայց այս դէպքը անակնկալ մը չէր ռուս դիւանագիտութեան, որ ընդհակառակն, շատ ճիգ Թափած է այս բանին իրագործման համար։»

ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ Սըր Քամպէլ Պաներմէնի անցեալ երկուշաբթի ուղղած հարցումին երեքշաբթի օրը գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն պատասխանելով, յիշեց Թրանսվալի նախագահ Պ. Քրիւկէրի նախկին և վերջին առաջարկները։ Այս վերջին առաջարկներուն համաձայն, 1890էն առաջ Թրանսվալ գտնուող Ուիթլէնտըրները անմիջապէս պիտի ստանան քուէարկելու իրաւունքը, իսկ 1890էն վերջը հոն գացողները՝ ինը տարիէ ի վեր հոն գտնուելնին ապացուցանելէ ետքը պիտի ստանան նոյն իրաւունքը։ Այս կերպով քիչ Թուով Ուիթլէնտըրներ պիտի ստանան անմիջապէս քուէարկելու իրաւունք։ Իսկ նորեկները իրենց հոն հաստատուելու Թուականութիւնը յայտնելէ եօթը տարի ետք միայն պիտի ստանան քուէարկելու իրաւունք։ Վերջապէս հանքային գաւառներու երեսփոխաններուն Թիւը չորսի պիտի բարձրանայ։

ՏԸՄ ՏԸՄ ԳՆՏԱԿՆԵՐԸ.— Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ, մէկ քանի հարցապնդումներ եղան Տըմ Տըմ գնտակներու մասին։ Ի մէջ այլոց Իրլանտացի երեսփոխան Պ. Տիլըն հարցուց Թէ Թիւ 4 գնտակը վէրքին մէջ տարածուելու բնութիւն ունի՞։ Պատերազմական նախարարի խորհրդականը, որուն հաճոյք չէր պատճառեր այս հարցումը, հետեւեալը պատասխանեց.— «Գնտակը այնպէս մը շինուած է որ որոշեալ հետեւանքներ յառաջ կը բերէ։ Այս հետեւանքներէն մէկը այն է որ գնտակը հրացանին փողէն դուրս ելլելէ վերջը կը տարածուի։» Այս պատասխանը, որ քրքիջներ առաջ բերաւ Երեսփ. Ժողովին մէջ, չգոհացուց Պ. Տիլընը, որ յայտարարեց Թէ նորէն պիտի ընէ այս հարցումը, պատերազմական եղմացոյցին վիճաբանութեան պահուն։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱԽԱՏՈՐՄԸ.— Ցառաջիկայ ռազմափորձերուն համար անգլիական զանազան նաւահանգիստներու մէջ շոգենաւերը շարժուն վիճակի մէջ դրուիլ սկսան։ Այս ռազմափորձերուն պիտի մասնակցին 120 մարտանաւեր։

ԱՆՎԵՐՍԻ մէջ գործադուլը կը տարածուի զանազան կարգի գործաւորներու մէջ։ Շոգենաւերէն ապրանք պարպող գործաւորները, մանաւորապէս, կիրակի օրուան և գիշերուան աշխատութեան իւրաքանչիւր ժամուն համար մէկ մէկ ֆրանք կը պահանջեն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.—Արմատական լրագիր մը կը ծանուցանէ Թէ Բարիզի իտալական դեսպանը Պ. Լուպէի մէկ հրաւիրագիրը պիտի տանի Իտալիոյ Թագաւորին և Թագուհւոյն՝ 1900ի Արուեստահանդէսը այցելելու համար։ Բանակցութիւններ կը կատարուին Ֆրանսայի և Իտալիոյ կառավարութիւններուն միջեւ, որպէս զի Նաբոլիի իշխանը և իշխանուհին ներկայ գտնուին Արուեստահանդէսին բացման։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շաբաթ իրիկուն Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն քարոզիչ Գալֆաեան Եղիշէ Վ.է, Խնամակալութեան անդամներէն Մուրատեան Յովհաննէս էֆ.է, և ուրիշ եկեղեցականներէ և աշխարհականներէ կազմուած պատգամաւորութիւն մը Պատրիարքարան գնաց հրաւիրելու Ս. Պատրիարք Հայրը։

Հոն հանդիսաւոր Թափօր մը կազմուեցաւ. առջեւէն կ'երԹային բարապաններ, յետոյ խաչակիր Սաչեան Եզրաս Վ., և յետոյ կառքերը, որոնց մէջ կը գտնուէին Ս. Պատրիարք Հայրը, իր հետ ունենալով վերայիշեալները և Գնէլ Գալէմքեարեան, Մատթէոս Աճէմեան վրդ.ները են.։ Ս. Պատրիարք Հայրը Ղալաթիա հասնելուն, իրիկուան ժամերգութեանց ներկայ գտնուելով, Եկեսցէի արարողութիւնը կատարեց և գիշերը Բերա իր բնակարանը անցաւ։

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ նոյն եկեղեցւոյն մէջ՝ մայրաքաղաքիս զանազան Թաղերէ եկած խուռներամ ուխտաւոր բազմութեան ներկայութեան, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց։ Կը սպասաւորէին Գնէլ և Մատթէոս Վ.ները են։ Ներկայ էր նաեւ Թոտորդոյի Առաջնորդ նորապսակ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս Այվազեան։ Ս. Պատրիարք Հօր մասնաւոր հրաւիրանօք, ներկայ էին Ճանիկի գիւղերուն վրայ վերջերս Դպրեվանքին մէջ ձեռնադրուած երեք նորընծայ քահանաները, որոնք մէկ երկու օրէն պիտի մեկնին իրենց տեղերը։

Ս. Պատրիարքը բնաբան առնելով առաքելոյն՝ «Խորհիլ ըստ մարմնոյ մահ է, խորհիլ ըստ հոգւոյ կեանք և խաղաղութիւն» խօսքը, գրեթէ մէկ ժամու չափ ոգեւորեալ շեշտերով քարոզեց։ Բացատրեց Լուսաւորչին գործերը, և յորդորեց Լուսաւորչին հոգիով զօրացած յառաջանալ Քրիստոնէութեան մէջ։ Մաղթեց եղբայրական սիրով վառ միալ հանդէպ իրարու, սիրել մեր Եկեղեցին, պաշտել զայն այնպէս՝ ինչպէս պաշտեցին դարերէ ի վեր մեր նախնիք և այնպէս աւանդեցին մեզ։ Ցետոյ յորդորեց ժողովուրդը՝ օգնել կարօտեալներուն։ «Եղբայրներ ունինք, ըսաւ, որոնք ըստ մարմնոյ մխիթարութեան պէտք ունին, տեղեր ալ կան, ուր անոնք ըստ հոգւոյ մխիթարութեան պէտք ունին։ Օգնենք կարելի եղածին չափ մեր եղբարց»։ Ս. Պատրիարքը վերջացուց քարոզը՝ մաղթանքներ ընելով Վեհ. Սուլթանին կենաց, և օրհնելով ազգը, եկեղեցին եւ ժողովուրդը։

Եկեղեցական արարողութեան աւարտումէն ետքը, Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր Թափօրով առաջնորդուեցաւ Խնամակալութեան սենեակը, ուր քիչ մը հանգիստ առաւ, և յետոյ Վոյվոտայի ոստիկանական քոմիսէրին այցելութիւնը ընդունեց։ Ցետոյ ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան սեղան մը տրուեցաւ, որուն ներկայ էին վերայիշեալ եկեղեցականները, Խնամակալութեան անդամները, Ցակոբ Գուրգէն էֆ. ևլն.։ Զանազան բաժակաճառեր արտասանուեցան։ Սեղանը սարքուած էր Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ուր նիստեր կ'ընեն Թաղ. ու Խնամ. Ժողովները։

*. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ առաւօտ Ծայրագունութեան աստիճան տուաւ Տ. Տրդատ եպիս.ին, ի ներկայութեան Փոխանորդ Սրբազանին, վարդապետներու և ժողովրդեան բազմութեան։ Եկեղեցական արարողութիւնը աւարտելէ յետոյ, Ն. Սրբազնութիւնը քարոզ մը խօսեցաւ Ծայրագոյն աստիճանին և վարդապետութեան ու հովուութեան վրայ, և այս առթիւ ի վեր հանեց Տ. Տրդատ եպիս.ի արժանիքը և վարդապետական կարողութիւնը։ Այս հանդէսին ներկայ գտնուողներէ մէկը «Մժեղ»ի պարբերագրութեամբ նամակ մը կը գրէ մեզ, որուն կարգ մը դիտողութիւնները յապաւելով, մէկ քանի հատուածները միայն մէջ կը բերենք։

«Տրդատ եպիսկ. գնահատելի էր իր ցոյց տուած խոնարհութեան համար. ուզեց ծնրադրել, բայց Թող չտուին, գաւազան տուին, բայց չընդունեց։ Կոչումին չգիտցող և իրենց աստիճանը ստորնացնող կղերին մէջ Պալեանին նըմանները յարգելի են միշտ։»

Քիչ մը վարը կը գրէ.

«Ս. Պատրիարքը քարոզին մէջ ըսաւ Թէ Պոլսոյ կրօնաւորները ԹեԹեւ են, որովհետեւ իրենք իրենց կողմէ, եթէ քահանայ են՝ ---ք, եթէ վարդապետ՝ ծ---ք---ն, եթէ եպիսկոպոս՝ ---ք ածականները կ'աւելցնեն, և ի ձայն փողոյ և Թմբկի կը հռչակեն։»

*. Անցեալ շաբԹու Թիֆլիզի Մայր Եկեղեցւոյն ինչպէս նաեւ միւս եկեղեցիներու մէջ Հոգեհանգստեան արարողութիւններ կատարուեր են Զարեւիչ Եորկէյ Մեծ-Դուքսին համար։ Այս արարողութիւններուն ներկայ գտնուեր են բոլոր հոգեւորականները և ժողովրդեան մեծ բազմութիւն մը։

*. Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց նորոգութեան համար, Ռուսահայ բարերարէ մը կողմէ 1000 ռուբլի նուիրուած ըլլալով, վանքին նորոգութիւնը սկսեր է։ Այս գումարը Պատրիարքարանի միջոցաւ կը ղրկուի։

*. Կրօն. Ժողովը նկատողութեան առեր է Իբրանոսեան Գէորգ Վ.ի Ամասիոյէ ղրկած այն գիրը, որով կը բողոքէ այն կարգ մը հրատարակութեանց դէմ Թէ՝ ինքը իբրև Թէ եկեղեցւոյ բեմէն աննպաստ ակնարկութիւններ ըրած ըլլայ այս կամ այն Մարմնոյն նկատմամբ։

*. Գաղատիոյէ գանգատներ հասեր են Պատրիարքարան՝ տեղւոյն Խորէն քհ. Քիզիրեանի դէմ։ Այս քհ.յին դէմ բոլոր տեղապահները կարգաւ բողոքած են Պատրիարքարան, իսկ այս անգամ ձայնը ժողովուրդէն կ'ելլէ։ Կը յուսանք Թէ Պատրիարքարանը նկատողութեան կ'առնէ այս բողոքները, և Խորէն քհ.ն իր բուն տեղը՝ Կիւրին՝ կը վերադարձնէ այլեւս, շնորհակալութիւն յայտնելով Գաղատիոյ մէջ ցոյց տուած օգտակարութեանը համար։

*. Կը լսենք Թէ Ուսումն. Խորհուրդը վերջին նիստին մէջ որոշեր է Կէտիկ Փաշայի վարժարանի ուսուցիչներէ միայն՝ մէկ տարիէն մինչեւ 3 տարիի համար առժամապէս, և կամ մըշ-

տրնչենապէս վկայականը առնել, և միւս ուսուցիչն ալ 3 ամիս պաշտօնավարութենէ դադրեցնել: Բաղ. ժողովը պիտի որոշէ թէ այս կարգադրութիւններէն ո՞րը յարմար կը դատէ:

.˙. Նիկոմիդիայէն Աքեւեւր գրեր են թէ՝ տեղացիներէն Ֆուլիկ անուն օրիորդ մը Ազգ. հիւանդանոց ղրկուելու առթիւ, անոր հօրենական տան ժառանգի բաժինը և 12 ոսկիի գումարը Առաջնորդարանէն առնուեր է, և թէպէտ եղբօրը կողմէ պահանջուեր է, բայց ետ չէ տրուեր: Նիկոմիդիոյ առաջն. փոխանորդ Վահան քհ. մեզ կը գրէ թէ՝ Ֆուլիկ իր ունեցած 1150 ղշ.ով միասին հիւանդանոց ղրկուեր և Հոգաբարձութենէն ալ ընկալագիր առնուեր է. իսկ նոյն տան հիւանդանոցի վրայ փոխանցման գործողութիւնը Հոգաբարձութեան կողմէ յանձնարարուեր է անդրոյն Խտարէի ժողովոյ անդամ Թիւրապեան Ծիվան էֆ.ի: Նիկոմիդիայէն կարգ մը թղթակիցները ժամանակէ մը ի վեր հրապարակ նետած սուտերը գիրար կը գերազանցեն այլեւս: Մենք կը զարմանանք որ մեր պաշտօնակիցները տակաւին կարեւորութիւն կուտան այս սուտերուն և խեղաթիւրեալ գրուածներուն:

.˙. Բանկալթիի Աւետրական և Լեզուագիտական վարժարաններու ամավերջի հրապարակային քննութիւնները տեղի պիտի ունենան 5 յուլիս, երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ 17 յուլիս, շաբաթ օր:

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

15 Յուլիս 1899

Գոնսոլիտ գոյուեցակ	22.90
Երկաթուղի »	128.
Րէժի	306.
Պանք Օթթօման	553.
Ֆրանսական 3%	101.07
Իտալական 5%	93.45
Սպանիական	58.70
Թրանսվալ	47.25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Սիւլէյմանիէի (Պաղտատ) կառավարիչ անուանուեցաւ Կիլինները գայմագամ Ղալիպ պէյ: Պէլէնի (Հալէպ) գայմագամ՝ Պուլանըխի գայմագամ Իսմաիլ Շէմսէտտին պէյ:

Վճռաբեկ Ատենի անդամ՝ Պոլսոյ նախնական դատարանի նախագահ Քէմալ պէյ, որուն յաջորդեց Բերայի նախնական դատարանի Ա. նախագահ Այի պէյ: Բերայի նախնական դատարանի Ա. նախագահ՝ նոյն դատարանի Բ. պատժական ճիւղին նախագահ Էմին էֆ., որուն յաջորդեց վճռաբեկ Ատենի խնդրագիրներու ճիւղին Ա. քարտուղար Բէրթէվ էֆ.:

Հալէպի կեդր. նահիյ անուանուեցաւ Սելանիկի նախորդ նահիյ Ասըմ պէյ: Թոխայի (Քասթէմունի) նահիպ՝ Ավնիյէի նախորդ նահիպ Մէհմէտ Թահիր էֆ.: Արճէշի (Վան) նահիպ՝ Ախլաթի նահիպ Ահմէտ էֆ.: Լատիքէ (Սըվազ) նահիպ՝ Մէհմէտ Թէվֆիք էֆ.: Քուչ-Ատայի (Այտըն) նահիպ՝ Նէվշէհիրի նախորդ նահիպ Հասան Ֆէհմի էֆ.: Էսրէֆրտի (Պրուսա) նահիպ՝ Մէնէլիքի նախորդ նահիպ Մէհմէտ Ալի էֆ.:

Ուլայի Բ.՝ աստիճան շնորհուեցաւ բժշկական քաղաքային վարժարանի թղթակցութեանց դիւանի Ա. միւմէյիզ Տոքթ. Շէքիպ պէյի: Միւթէմայիզի աստիճան՝ Ներքին գործոց պաշտօնատան ծածկագրութեան դիւանի քարտուղար Հասան Սապրի էֆ.:

Բ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ նախնական դատարանի միւլազիմ-անդամ Ֆէյզի պէյի, և Ամէտի դիւանին քարտուղար Խալիլ պէյի: Դ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Պրուսայի Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղին պաշտօնեայ Բ. Քիւչիւքեան էֆ.ի:

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Պերլինի Լօքալ Անցայկեր թերթը կը գրէ թէ՝ Էնկիւրի-Պաղտատ երկաթուղւոյ գծին տեղերը որոշելու համար կազմուած գերմանական յանձնաժողովը, որ օգոստոսին Էնկիւրիէ ճամբայ պիտի ելլէ, պիտի անցնի Կեսարիայէ, Սըվազէ, Մալաթիայէ, Տիարպէքիրէ եւ Մուսուլէ. անկէ Տիգրիս գետին ձախ եզերքէն Պաղտատ պիտի հասնի: Վերադարձին, յանձնաժողովը Քոնիա ալ պիտի այցելէ: Այս յանձնաժողովը պիտի որոշէ թէ Հայտար-Փաշա-Քոնիայի գի՞ծը մինչեւ Պաղտատ պիտի երկարի, թէ Հայտար-Փաշա-Էնկիւրի գիծը: Առաջին ճամբան բաւական կարճ է և Եփրատի հովտէն կ'անցնի, իսկ երկրորդը թէեւ աւելի երկայն է, սակայն բազմամարդ կեդրոններէ կ'անցնի: Պաղտատի գծին շինութիւնը 19րդ դարու ամենէն մեծ գործերէն մէկը պիտի ըլլայ, և Սուէզի ջրանցքին չափ օգուտ պիտի ունենայ վաճառականութեան:

—Քոնիայի պաշտօնաթերթը Պաղտատի երկաթուղւոյ գծին վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ՝ անոր շինութիւնը Թուրքիոյ առեւտուրին մեծ զարկ պիտի տայ, և Եփրատի ու Տիգրիսի բարեբեր հովիտներուն արտադրութիւնները պիտի կրնան դէպ ի կեդրոնները փոխադրուիլ: Պաշտօնաթերթը կ'ըսէ թէ այս գծին շինութեան համար 240,000,000 Փր., այսինքն իւրաքանչիւր քիլոմէդրի 110,000 Փր. պիտի ծախսուի, ուրով Թուրքիա տարեկան 23 միլիոն Փր.ի երաշխաւորութեան գումար մը պիտի վճարէ: Այս գծին շինութիւնը ռազմագիտական մեծ կարեւորութիւն ունի. որովհետեւ Թուրքիոյ մայրաքաղաքը ուղղակի յարաբերութեան մէջ պիտի ըլլայ ներքին նահանգներուն հետ: Ամբողջ գծին երկայնութիւնը պիտի ըլլայ գրեթէ 2,180 քիլոմեդր:

ՍԵՐՊԻՈՅ Ալեքսանդր թագաւորը և Միլան թագաւորը շնորհակալութեան հեռագիրներ ղրկեցին Յունաց Պատրիարքին, անոր իրենց ուղղած շնորհաւորական հեռագրին համար:

ՊԵՐԼԻՆԻ Օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա որ Պելկրատ կը գտնուէր, և դեսպանատան քարտուղար Րէշատ պէյ, շաբաթ օր Արեւելեան Ճեպընթացով Պոլիս հասան:

ՏԻՖԼԻՍԻ ԾՈՎԱԿԱԼ.— Ամերիկեան դեսպանը անգլ. դեսպանատան խօսքեն պահականաւով մօտերս Իզմիր պիտի մեկնի Տիւէյ ծովակալը դիմաւորելու համար, որ այժմ Աղեքսանդրիա հասած է:

ԽԱԼԱՄ ՓԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Մինչեւ այսօր 6,000 գաղթականներ Իզմիրէն Անատոլու նահանգները և Սուրիա գացած են, հոն հաստատուելու համար:

—Յուլիս 11ին 1,300 Իսլամ գաղթականներ Իզմիրէ ճամբայ ելան Պէրութ երթալու համար:

—Վերջերս Պուլկարիայէ Պոլիս եկող Իսլամ գաղթականները Պրուսայի նահանգին մէջ պիտի հաստատուին:

ԽԱՐԴԱԽՈՒԱԾ ԽԻՂ.—Ղալաթիոյ մաքսատան քիմիագէտները արգիլեցին իրենց տիրոջ յանձնել մեծ քանակութեամբ ձէթ, զոր գործածութեան անյարմար դատած էին: Իւղին տէրը գանգատեցաւ Բժշկական վարժարանին, և խնդրեց որ անոր կողմէ ալ քննուի: Սակայն այս վերջինն ալ հաստատեց քիմիագէտներուն որոշումը:

ՐԷԺԻՆ.—Իզմիրէ կը գրեն թէ՝ քաղաքին Րէժիի մասնաճիւղին գործերը, ընդհ. քննիչ Պ. Քօլէասի ջանքերուն շնորհիւ շատ յառաջ գացած են: Այս տարուան հասոյթները անցեալ տարուանէն 40 % աւելի են:

ԿԱՅՍ. ՍԻՒՐԲԷԻ կարաւանին պետ Խալիտ պէյ, որ անցեալ օրը մայրաքաղաք հասաւ, ուրբաթ օր Կայս. Պալատ երթալով Վեհ. Սուլթանին յանձնեց Մէքքէի Էմիրին մէկ նամակը, որով Ամիւլ Րէֆիք փաշա կ'ըսէ թէ, Իսլամներու ուխտագնացութիւնը խիստ գոհացուցիչ կերպով աւարտած է:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւին սպաներէն հանգուցեալ տեղակալ Տ. Բուդաքովի յուղարկաւորութեան հանդէսը ուրբաթ օրը կատարուեցաւ Բանկալթիի ռուսական հիւանդանոցին մատրան մէջ: Ներկայ էին Ռուս դեսպան Պ. Զինովիէվ, Թէրէց պահականաւուն հրամանատարը իր նաւաստիներով, Անգլ. Իտալ. պահականաւուն նաւաստիները, ծովային նախարար Հասան փաշայի ներկայացուցիչը, Փրանսական պահականաւէն մէկ մէկ սպայ են.:

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.—Ելմտական նախարարութիւնը նոր տեսակ դրոշմաթուղթեր հանեց, որոնց հասոյթը Իսլամ գաղթականներու հաստատութեան սնտուկին պիտի յատկացուի: Այս դրոշմաթուղթերը միայն 2 տարուան համար պիտի գործածուին և զանազան պաշտօնաթուղթերու վրայ արդէն դրուած դրոշմաթուղթի տուրքին վրայ պիտի աւելցուին: Նուֆուզ թէզքէրէի վրայ յաւելուածական 40 փր.: Անցագիրներու և Օսմ. հիւպատոսարաններու կողմէ տրուած ամէն պաշտօնաթուղթի վրայ՝ 40 փր.:—Իլմուխաբէրի վրայ 40 փր.:—Աղերսագիրներու վրայ՝ 40 փր.: — Քաղաքային դատարաններու վճռագիրներու վրայ՝ 10 ղրշ.:— Պայմանագիրներու վրայ՝ 5 ղրշ.:—Հէսէպի վրայ 10 ղրշ. —Թաքսիթի վրայ՝ 20 փր.:— Փոխանակագիրներու, չէքերու, տոմսակներու են. վրայ՝ ամէն մէկ 10.000 ղրշ.ի, 1 ղրշ.: Պետական Խորհրդոյ կողմէ մասնաւոր գործերու համար տրուած մազպաթաներու վրայ՝ 20 փր.:— 1,000 ղրշ.է անդին ամսաթոշակներու ստացագիրներուն վրայ՝ ամէն մէկ 1,000 ղրշ.ին 40 փր.: — Հանքային խուզարկութիւններ կատարելու արտօնագրերուն վրայ 100 ղրշ.:—Քարահանքերու և գրքերու արտօնագիրներու վրայ՝ 10 ղրշ.:— Մաքսատան կողմէ տրուած հօսաք Բէյաննէի վրայ՝ 20 փարա: Մաքսատուներու ստացագիրներուն վրայ՝ 20 փր.:—25,000 ղշ.է մինչեւ 100,000 ղրշ. արժողութեամբ կալուածներու վաճառման համար՝ 10 ղշ.: իսկ 100,000է վեր եղողներու համար 20 ղրշ.: Գործարաններու և ուրիշ հաստատութիւններու շինութեանց արտօնագիրներու վրայ՝ 1 Օսմ. ոսկի: Հանքային մենաշնորհներու հրովարտակներու վրայ՝ 100էն 150 ղրշ.:— Սահմանուած մենաշնորհի մը վրայ կազմուած ընկերութեանց բաժնեթուղթերուն վրայ հազարին քսան փր.:

ՐԷԺԻՆ բարեկարգելու համար կազմուած յանձնաժողովը, նախագահութեամբ Պետական Խորհրդոյ անդամ Զիյա փաշայի, առջի օրը նոր գումար մը ունեցաւ:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ խորհրդական Ռափօֆ պէյ, շաբաթ օր Պերլինի ճամբով Գերմանիա մեկնեցաւ:

ԿԱՅՍ. ՀՐԱՄԱՆԱՒ տիպար-ագարակներու համար բերուած բոլոր հունտերը մաքսատուրքէ ազատ պիտի ըլլան:

ԽՏԻՎԸ.— Աւստրիական կառավարութիւնը Թրիէսթէի իշխանութեանց ծանոյց թէ՝ Եգիպտոսի Խտիվը, որ քանի մը օրէն հոն պիտի հասնի, կը փափաքի իր Մահրուսա զբօսանաւով Սան-Պարթօլէմէոյի մաքրանոցին մէջ օրինական քարանթինայի սպասել:

ՊՈԼՍՈՅ Առեւտրական Սենեակը իր անդամներէն Մուսթաֆա էֆ.ներ կողմէ պատուիրակ կարգեց Թուրքահելլէն դաշնագրին համար կազմուած յանձնաժողովին:

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ ուրբաթ օր Սէլամլըքի արարողութենէն վերջը, բարեհաճեցաւ յաջորդաբար մասնաւոր ունկնդրութիւն շնորհել Ռուսական եւ Սեւ-Լերան դեսպաններուն: Ռուսական դեսպանին կ'ընկերանային Բ. թարգման Պ. Մայքոֆ, նաւապետ Սթէբանով, տեղակալ Բէթրով և պահականաւուն հրամանատար նաւապետ Էվնեաքի: Արարողապետ Մունիր փաշա և Պ. Մայքօֆ թարգմանի պաշտօն կը կատարէին: Այս առթիւ Վեհ. Սուլթանը Բ. կարգի Մէճիտիէ և Իմթիազի շքադրամը շնորհեց նաւապետ Սթէբանովի, որ մօտերս Ռուսիա պիտի մեկնի: Վեհ. Սուլթանը առանձինն պետակցեցաւ Պ. Զինովիէվի հետ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Եոհաննէսպուրկէ Մուքաւէմէթ լրագրին կը գրեն, «Պօէրներու և Ուիթլէնտըրներու միջեւ ծագած անհամաձայնութեան հետեւանօք շատեր քաղաքէն մեկնեցան: Եոհաննէսպուրկ 100,000 բնակչով քաղաք մըն է, բնակիչներուն 30,000ը Իսլամ են: 3,000է աւելի Օսմ. հպատակ Արաբներ, Հայեր, և Յոյներ կան: Թրանսվալի կառավարութիւնը ամսական 2ական ոսկիի վճարումով հրաւիրեց Իսլամները իր բանակին մէջ ծառայել, սակայն անոնք մերժեցին: Քաղաքիս Իսլամ հասարակութեան պետն է Շէյխ Ահմէտ Թահիր պէյ: Եոհաննէսպուրկի մէջ 7 մզկիթ կայ, որոնց երեքը միայն մինարէ ունին: Փափաքելի է որ Կայս. կառավարութիւնը հիւպատոսութիւն մը հաստատէ հոս, որովհետեւ ամէն տարի 500 է աւելի Իսլամ ուխտաւորներ կը մեկնին ասկէ դէպի Ճիտտէ»:

ԼԵՌԸ ՏԱՐՈՒԱԾ.—Սելանիկէն կը գրեն թէ՝ վերջերս աւազակներու կողմէ լեռը տարուած Պ. Բաղտասքա, որուն ազատ արձակուիլը շաբաթ առաջ գրած էինք, աւազակներուն խօսք տուեր է որ իր գիւղը դառնալուն պէս 500 ոսկի պիտի վճարէ անոնց:

ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՅՐԱԾ.— Հայրապօլուի մէջ (Լտիրնէ) 4 տարեկան տղեկ մը և աղջիկ մը տաչեղ բռնցած փոքր կառքի մը մէջ նստելով դիպուածով կրակին են տուեր զայն: Օգնութեան հասնելէ առաջ խեղճ մանուկները բոցերուն մէջ այրեր են:

ՓԼՈՒԶՈՒՄ.—Պոլքըրի մէջ նորաշէն տուն մը յանկարծ փլչելով հոն բնակող Իսլամ ընտանիք մը տակը մնացեր է: Կին մը և տղայ մը մեռեր են:

ԶԵՂԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ.— Հիզմիր գայմագամը իր գործած մէկ քանի զեղծումներուն համար պաշտօնանկ եղած է:

160 ՏԱՐԵԿԱՆ ԿԻՆ ՄԸ.— Պասրայի Հարսա գիւղին մէջ 160 տարեկան Զէօհրէ անուն կին մը կայ եղեր, որ կենդանի պատմութիւն մըն է եղեր իր գիւղին բնակիչներուն, որոնք գրել կարդալ չեն գիտեր: Այս... մանկամարդ պառաւը կատարեալ առողջութիւն կը վայելէ եղեր:

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ.—Մեր թերթօնը չհասկնաք. Սելանիկի Թրամուէյի կառքի մը մէջ գործուեր է վերջերս: Սապրի պէյ անուն վաճառական մը՝ երկու ընկերներով հանրակառքի մը մէջ նստած էր, երբ անդիէն Սապրի անուն ուրիշ անձ մը, որ երկար ատենէ ի վեր անոր ետեւէն ինկած էր, կը նախատէ զայն: Սապրի պէյ կը պատրաստուէր միւսին պատասխանել որ գինքը չնախատէ, յանկարծ Սապրի անոր վրայ յարձակեցաւ և դաշոյնով ուսէն վիրաւորելով փախաւ: Ոստիկանութիւնը Հրեայի մը տան մէջ ձերբակալեց զայն:

ԱՌԱՒ-ՓԱԽԱՒ.— Անցեալ շաբաթ օր Իզմիրի վաճառականներէն մէկը իր մէկ պաշտօնեան քաղաքին Օսմ. Պանքային մասնաճիւղը կը ղրկէ 370 ոսկի գանձելու համար: Սակայն պաշտօնեան ստակը գանձելէ ետքը փոխանակ վաճառատուն երթալու, կ'ծիկը դրեր է: Ոստիկանութիւնը այժմ կը փնտռէ առաւ-փախաւ պաշտօնեան:

ՔՈԼԻՈՆՃԻ ԳՈՒԼԼՈՒՔԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Նախընթաց գիշեր Քալիոնճի Գուլլուքի մէջ Պ. Ռէճճիոյի տունը ֆրանսական ազգային տօնին առթիւ դրօշազարդուած և լուսազարդուած էր: Ժամը 4ին յանկարծ այդ տունէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց զարմանալին սա է որ տան մէջ ոչ ոք կը գտնուէր: Հրդեհին ամենէն սաստիկ վայրկեանին, ապահովագրական ընկերութեան մը գործակատարը մարեցաւ և դրացիի մը տունը տապալելով հազիւ կարելի եղաւ զայն սթափեցնել: Շիտակը աղէկ գործակատար, ճիշդ այն վայրկեանին, երբ ամենէն աւելի պէտք ունէր իր խելքին ու կորովին, փոքրիկ տղու մը պէս յուզուեցաւ և լալ սկսաւ: Շնորհիւ հասած օգնութեանց, հրդեհին առաջքն առնուեցաւ: Տուն մը ամբողջ, և տուն մը ալ մասնակի այրեցան: Լոնտոն Էնտ Լանքաշայր 800 ոսկի, իսկ Նորվիչ Իւնիըն և Էթնա 1000 ոսկի վնասուեցին:

Ա.ՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐ,— Իզմիրի Ահէնկ թերթը կը գրէ թէ՝ յուլիս 7ին Սարուխանէ քիչ մը հեռու Զօհանիյա գիւղին մէջ անծանօթ անձեր վաճառական Պ. Ջանթօրուլոյի տունը մտնելով զայն խ'ղճաւթեամբ խողխողեր են: Սարուխանի ոստիկանութիւնը 6 կասկածելի անձեր ձերբակալած է:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 15 Յուլիս.— Կառավարութեան կողմէ պատգամագիր մը կը ծանուցանէ թէ գահաժառանգ Մեծ-Դուքսը յունիս 28ին (Հ.Տ.) պէնզինով շարժող կառքով մը շրջագայութիւն մը ըրած է Աբաստ-Թումանի շրջակաները, և երկու վերստ ճամբայ քալելէ ետքը վերադարձած է: Գիւղացի մը տեսնելով անոր արիւն թքնելը, օգնած է վար իջնելուն և գետինը դրած է, ուր մեռած է:

ՍԵՒԱՍՏՈՊՈԼ.—Սեւ ծովու նաւատորմիղ մը ամսոյս 17ին (այսօր) Նովոռոսիսք և անկէ Պաթում կ'երթայ: Այս վերջին նաւահանգիստին մէջ Բօժէ-Նօսէյ աշտարակաւոր զրահաւորը պիտի առնէ հանգուցեալ Մեծ-Դուքսին մարմինը:

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Սեւ Լերան իշխանին ազգական Պլազօ Բէթրովիչ՝ Ալեքսանդր թագաւորին հրամանով՝ ազատ թողուելով Պելկրատէ արտաքսուեցաւ:

ՎԻԵՆՆԱ.—Պելկրատէ կը ծանուցուի թէ կարեւոր իրողութիւն մըն է դատական քննութեան համար, ճըշդել թէ դաւադրութիւնը տարածուած էր մինչեւ Ժընէվ Բիէա Քարաճորկէվիչի տունը: Բանքսվա Սէմլինոյի մէջ տեսնուեր է ան, յարձակման փորձէն քիչ առաջ:

ԲԱՐԻԶ.— Նախարարաց խորհուրդը յանձնարարեց վարչապետ Պ. Վալտէք Ռուսոյին՝ շնորհաւորել ոստիկանապետն և իր օգնականները, յուլիս 14ի տօնին առթիւ ձեռք առնուած ոստիկանական կատարեալ կարգապահութեան համար: Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ յայտարարեց թէ յուլիս 14ի տօնը փայլուն հանդիսաւորութեամբ տօնուած է Կ. Պոլսոյ մէջ:

—Զրոյց կայ թէ Արթոն, Բանամայի գործին հռչակաւոր հերոսը, ազատ պիտի թողուի:

—Պաշտօնապէս կը հերքուի լրագրի մը տուած լուրը՝ զօր. Բէլլիէօի ազատ թողուելուն մասին(.º.º):

—Տրէյֆիւսի դատը պիտի սկսի օգոստոս 1էն 6' Ռէննի Զինուորական Ատենին առջեւ: Պ. Քրնէ տը Պոռըբէռ, որ կը պնդէ թէ ապացոյցներ ունի Տրէյֆիւսի յանցաւորութեան մասին, վկայութեան պիտի կոչուի՝ միայն ծանօթ Ցուցակին համար:

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիական լրագիրները զգալի բարւոքում մը կը նշմարեն Ֆրանսայի կացութեան մէջ:

ՇԷՐՊՈՒՐ.— Ամբողջ գիշերը ոստիկանութիւնը և զօրքերը ոտքի վրայ էին կարգապահութիւնը վերահաստատելու համար: Նոր ձերբակալութիւններ եղան:

ՀՌՈՄ.— Երէկ իրիկուն Ֆրանսացի և Իտալացի զօրքերու միջեւ կռիւ մը ծագեցաւ և երկու զինուորներ վիրաւորուեցան, մէկը Ֆրանսացի միւսը Իտալացի: Նուազ ծանր ուրիշ կռիւ մը մէջ Իտալացի զինուոր մըն ալ վիրաւորուեցաւ: Սպաներուն և երկու ընդհանուր հիւպատոսներուն միջնորդութեամն շնորհիւ, կարգապահութիւնը շուտով վերահաստատուեցաւ:

ՋԷԹԻՆԵԷ.—Մուշիր Շաքիր փաշա և Կայս. Թիկնապահ գնդապետ Թէվֆիք պէյ հոս հասան:

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 16 յուլիս.— Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Լուպէ, յուլիս 21ին Ռամպուլիէ պիտի հաստատուի: Բայց նախ անպաշտօն կերպով իր ծննդավայրը պիտի երթայ մօրը և աղջկանը այցելելու:

—Պ. Տէլքէչ մերժած ըլլալով մենամարտիլ յաւելուածական քննութիւններու աւարտումէն առաջ, Զօր. Բէլլիէօ ջախջախիչ արհամարհանքի նամակը գրեց անոր:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԱՐՄՏԻՔ.—Ցորեն.—Այս շաբթու հասաւ և ծախուեցաւ կակուղ ցորեն Վառնա 2000, Անատոլու երկաթուղի 2000, Պրայլա 35,000: Կարծր ցորեն հասաւ և ծախուեցաւ 6000 քիլէ 40-41 փարայէն օխան: Մարսիլիոյ մէջ Պէրտիանսքա, կ'արժէ 23, Ալէքսանտրօֆ՝ 22, Նիգոլայէֆ՝ 22½ Մարիանոբոլի 22.50 Փր: Հաճար.—Վաճառում չկայ: Իզմիրի մէջ գործ չկայ: Եգիպտացորեն.—Ծախուեցաւ 200 պարկ 24 փարայէն օխան: Իզմիրի մէջ գործ չկայ, գին 48-50 փարա, պատրաստ ապրանք 300 պարկ: —Գարի.— Վաճառում չկայ: Իզմիրի մէջ

գիները ամուր են ; ցեղական $13\frac{3}{4}$-$18\frac{1}{2}$ Վարունկ.—Վաճառում չկայ ; Իզմիրի մէջ օխան 26 փր. ։ Կուրեակ. — Վաճառում չկայ ; Իզմիրի մէջ առուտուր չկայ.— Թուզենիկ.—Ծախուեցաւ 1500 պարկ 43-44 փր.էն օխան ։ Մարսիլիոյ մէջ Ուռտողուոյի ապրանք $24\frac{1}{2}$, լուացուած 26 ֆր ։ Իզմիրի մէջ 45 փր.կրէյի (առասմ) Վաճառում չկայ ։ Իզմիրի մէջ հրապարակը թոյլ է ։ Անիսոն.—Վաճառում չկայ ։ Անատօլուի ապրանք 3-$3\frac{1}{4}$ ղրշ. Միտիլի 3.50-$3.62\frac{1}{2}$, Քիոս 4.50-$4.62\frac{1}{2}$ ղշ. ։

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆՔ.—Ալիւր.—Եկան և ծախուեցան 1,800 պարկ Օտէսա, 86 108էն, 1,900 Պրայլա 87-92, 8,000 Մարսիլիա 66-72, 450 Վառնա և 1600 Սամսոն Ամասիա ։

ԴԱՂՁԱԲԵՐՔ.—Ցորեն.— Հասաւ և ծախուեցաւ 7,800 պարկ Թրիէսթէ՝ 98 ղշ.էն, և 500 պարկ փոքր 100էն ։ Խաշխաշ.—Հասաւ և ծախուեցաւ 400 պարկ, 4.70-5.60 ղրշ.էն օխան ։ — Բրինձ.—Հասաւ և ծախուեցաւ 3000 պարկ Ռանկունի 105 ղշ.էն, 1300 պարկ Եգիպտ. 78-81 ղշ.էն և 300 պարկ Ճարոնական 140-160 ղշ.էն ։ Կուղ.— Մեծաքանակ ժամանում և վաճառում եղաւ ։ 19 ղշ.էն սնտուկը Թրանսիթ ։ Պոլսոյ մէջ 24 ղրշ. ։

ՄԵՏԱՂ. — Երկաթ. —Ժամանում և վաճառում անկարեւոր ։ Նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ մետաղի միւս տեսակներուն վրայ ։

ԱՐՏԱԾՈՒՄ.—Թէֆթիկ.—Ծախուեցաւ 270 հակ 19.75-$21.37\frac{1}{2}$ ղշ.էն օխան ։— Բամբակ.—Իզմիրի մէջ գործ չկայ, եւ չյուսացուիր որ գիները բարձրանան ։ Գիներն են գըրլմա Անատօլու 4-4.50, Ռումէլի և շրջականները $4\frac{1}{2}$ ։ Բամպուկ— ժամանում 100 հակ Ասանայի ապրանք, գին 4 ղշ. օխան ։ Իզմիրի մէջ քիչ գործեր եղան $207\frac{1}{2}$-210 ղրշ.էն ։ Մետաքս.—Հրապարակը ամուր է ։ Վաճառում անկարեւոր ։ Վաճառում չկայ գրեթէ Մարսիլիոյ մէջ, թէ խոզակ և թէ մետաքս պատրաստ ապրանքը սպառած է ։ Լոնտոնի մէջ հրապարակը ամուր է ։ Իզմիրի մէջ բերքը այս տարի առատ ըլլալ կը խոստանայ, գին 32-37 ղշ. օխան, կը յուսացուի որ 60,000 օխա բերք ըլլայ, որուն 20,000ը արդէն ծախուած է ։ Լիոնի մէջ Պրուսայի բոժոժական մետաքսի (կրէժ) գինն է 47-53. Սուրիա 49-53, Սուրիոյ կրկնոլոր մետաքս 57-59 ։ Կոտպէր— Մեծաքանակ ժամանում ։ —Աֆիոն.— Ծախուեցաւ 7 սնտուկ Գարահիսար 122-$122\frac{1}{2}$ ղրշ.էն օխան ։ Իզմիրի մէջ հրապարակը հանդարտ է. գիներն են Գարահիսար Թէլքէլ 78-80 ղշ., պատրաստ ապրանք 1,780 սնտուկ ։ — Գազէ խէժ (քիթրէ). —Վաճառում չկայ ։ — Դեղին Ճըլբամաւ. — Վաճառում չկայ. Իզմիրի մէջ գիները ամուր են, 19-$19\frac{1}{4}$ ղշ. է գործ եղաւ ։ Մարսիլիոյ մէջ արեւելքի ապրանք կ'արժէ 165-168 ։— Ճէհրի.— Վաճառում չկայ ։ Իզմիրի մէջ փոքր վաճառումներ եղան 100 փր.էն օխան, պատրաստ ապրանք 150 պարկ ։ — Մուրթ. —Բնաւ գործ չեղաւ ։— Խուզէն (բալամուտ). — Աննշան վաճառումներ ։ Իզմիրի մէջ գիները ինկած են ։ Գործառնութիւններ եղան 39-42, 63-66, 68-73, 70-75 և 80-86 փր.էն. — Մաքրէ.— Աննշան գործեր. անփոփոխ գիներ ։

Առեւտրական Միութեան Լրատէր
3/15 Յուլիս 1899

ՎՐԻՊԱԿ.— Շաբաթ օրուան Ազգային Քրոնիկին 41րդ տողէն մինչեւ 48րդ տողին մէջ տպագրական սխալ սպրդած ըլլալով այդ տողերը պէտք է կարդալ այսպէս «բայց ո՞վ կը հաւատար որ, Քրիստոսի 1899 թուականին Պոլսոյ մէջ՝ գիտական հմտութեամբ օժտեալ անձերէ խմբագրուած և իբրեւ Հայրոզոքականաց օրկան հրատարակուած թերթի մը մէջ, այսքան ազէտ և ծիծաղելի յայտնութեան մը պիտի հանդիպէինք» ։

Իսկ Ուսումնական Խորհրդոյ որոշմանց մէջ խմբագրական ծանօթութեան վերջին մասը կարդալ այսպէս «երբ Քաղաքական Ժողովը խնդրոյն հանգամանքը նկատողութեան առնելով, տրուած որոշումը հաստատէ» ։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Գ. Պ. Իսկէնտէրեան.—Ստացանք բաժանորդագինը և ընկալագիրը ղրկեցինք ։ Շնորհակալ ենք ձեր խոստացած օժանդակութեան համար ։ Պիտի օգտուինք ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՏԱՐԱԶԱՐ

Յառաջիկայ տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտ. 7ին (Ն. Տ.) հինգշաբթի առաւօտ ։ Վարժարանը առանձան մըն ալ կատարելագործելու համար հարկ սեպուած է գիշերօթիկներու տարեթոշակը 10 օսմ. ոսկիէն բարձրացնել 12ի, զոր պէտք է հատուցանել երկու մասնաւճարով, 6 ոսկի սեպտ.ի սկիզբը, 6 ոսկի փետր.ի սկիզբը ։ Դաշնակի համար 3 և երգեհոնի համար $1\frac{1}{2}$ ոսկիի յաւելուածական գումար մը կը պահանջուի ։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրինութիւն Հայուհեաց վարժարանի, Ատարազար ։ 5—2

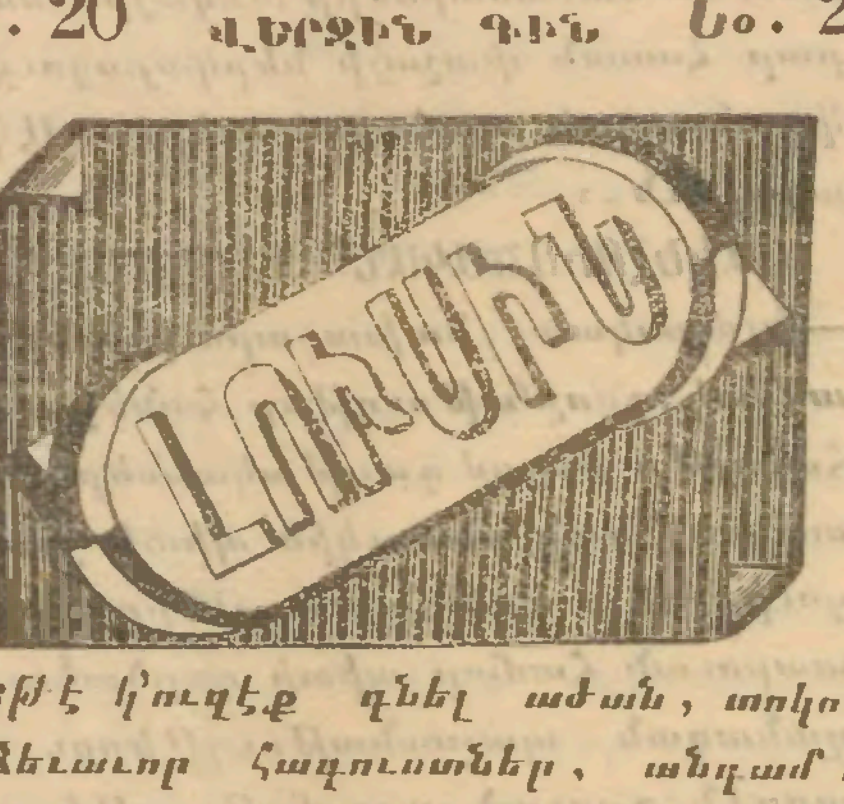
ՆՇԱՆ ՕԶԱՆԵԱՆ

Պաղչէ Գաբու, Հանգուցեալ Ֆրավաճառ Պօղոս աղային խանութին մէջ. իր պատուարժան յաճախորդաց կը մատակարարէ բնախի ջուրեր, և սառնօրակ, մանաւանդ խնամով պատրաստուած զովացուցիչ օշարակներ ։

Կը հայթայթէ ամէն տեսակ հայերէն թերթ ու նոր հրատարակութիւն ։

Հաւատարմութեամբ կը կատարէ յանձնարարութիւնները առանց յապաղման ։ 10—9

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ
Համօբուլօ խան
Նօ. 20 ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ Նօ. 20

Եթէ կ'ուզէք գնել աժան, տոկուն և ձեւաւոր հագուստներ, անգամ մը այցելեցէք «ԼՈՒՍԻՆ» վաճառատունս. պիտի տեսնէք թէ օտար և ընիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզի հետ, ասիկայ կրնան հաստատել մեզի այցելող յարգոյ յաճախորդները ։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս և մեր վարպետ ձեւագէտին ձեւամբ չափու վրայ խիստ ընտիր և ազնուն տարազներէ հանդերձեղէններ, սմօքէն, ֆռաք, եւն. կը պատրաստուին ։ Եթէ ապսպրուած հագուստները յաճախորդներու ճաշակին յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին ։ Այս մեծ առաւելութենէն կրնայ հասկցուիլ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին. ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վտարելով ամէն մրցում ։ Մէկ անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսանք որ ամէն այցելողները գոհ պիտի մնան ։ 100—6

Այս նշանը կրող առափերուն մէջ ծախուած պեղանին շատ դիւրաւ կը բուժէ մորթի այտուցքները, բորբոքումները, բորոտութիւնը, Նուզուլ-կամ և այլն ։ Ասկէ զատ կ'անհետացնէ մորթին վրայ բացուած զանազան վէրքերը և Գաղղիական ախտի նշանները ։ Մորթին գոյնը կը գեղեցկացնէ, յօդացաւէ յառաջ եկած ցաւերուն և աչքի բոլորաքներու բորբոքումներուն, և վերջապէս ամէն տեսակ մորթային հիւանդութեանց դարմանումին համար առաջին պեղանին է ։

Գործածութեան եղանակ.— Մարմնոյն ո՛ր կողմը որ պէտք ըլլայ գործածել այս պեղանին, պէտք է լաւ կերպով օրը երկու անգամ քսուի ։ Եթէ անդամալուծութեան համար է՝ պէտք է ողնայարին վրայ քսել ։ Ոտքի կոշտերու համար պէտք է լաթի կտորով մը կոշտին վրայ կապել ։

Կը ծախուի միմիայն Պ. Լեմոնի Փարունտայի անգլ. վաճառատանը, Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց թիւ 95-97 ։ 36—33

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՆՑԻՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ, Թ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Պոլիս, Սուլթան Համամ Թօփալեան խան թիւ 18, 20, 22, 24.
Մեծ Շուկայ, Պօսթում խան, թիւ 30

Մեր վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին մեծաքանակ զգեստեղէն՝ ամէն եղանակի յատուկ, և չափու վրայ ալ ընտիր հագուստներ կը շինուին ։ Մեր նպատակն է մրցիլ թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ Ղալաթիոյ բոլոր վաճառատուներուն հետ. ուստի մեծ խնամք կը տանինք ապրանքներու տեսակին, ազնուութեան և դիմացկունութեան. գիներն ալ 20 % աժան են բաղդատմամբ եւրոպական և տեղական հագուստներու ։ Ասոր համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել մեր վաճառատուները, Թօփալեան խան, եւ Մեծ Շուկայ՝ Պօսթում խան ։ Այս վերջին վաճառատունը որ Շուկային նորոգութեան առթիւ գոց էր, վերաբացուած է ։ Կիներու համար կը գտնուին ամէն տեսակ ժաքէթներ ։
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐ.
Ամբողջովին վճարեալ
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 50,000,000 ՖՐ.
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ՝ Հալաճեան խան. Գապաքեօյ, Կամուրջին մօտ.
Ենթ-Գործակալութիւն, Պոլսոյ կողմ Սուլթան-Համամ,

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն ։ Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ ։ Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ՝ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթուղթերու ։ —Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կը դնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳՐԵՐ ։ —Պօրսայի հրամաններ կը կատարէ ։ —Կտրօններ կը վճարէ ։ —Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով ։ —Արժէթուղթեր կ'ապահովէ ։ —Դրամ կ'ընդունի Զէրօ հաշուով ։—ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ ։ —Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կը գանձէ ։

ՊՈԼՍՈՅ Ենթ-Գործակալութիւնը կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր ։ —Ապրանքի վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ ։ —Ապրանք կ'ընդունի թէ՛ իբրեւ անպայման աւանդ՝ պարզ մթերոցէք ստանալով, և թէ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ արտասահման վաճառման համար

ՏՕՔԹԷՕՐ ՃԷՂԱԼԵԱՆ

Մանօթ մասնագէտ. կը շարունակէ հիւանդ ընդունիլ, Բերա, Մեծ Փողոցին ուղղութեան վրայ, Միսք փողոցի անկիւնը, թիւ 4 ։ 30—30

ԿՈՒԶԷ՞Ք
ՀԱՄՈՎ, ՀՈՏՈՎ, ԿԵՐԱԿՈՒՐ ՈՒՏԵԼ

Մի գնէք այն խարդախուած իւղերը, որոնք կը ծախուին ամէն կողմ ։ Դիմեցէք Պաղը Ալի ճամբէկի, թիւ 59 խանութը՝ Օսմ. գրատան դիմացը ։ Հոն պիտի գտնէք Հալէպի Հասխէոյի անուանուած զուտ կարագ իւղը, որուն նմանը սոուգիւ չկայ Պոլսոյ մէջ, և որ յատկապէս պատրաստուած է առողջ և գէր ոչխարներէ ։ Յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան այս իւղէն, որ արդէն [illegible] կը վաճառուի ։ Ուստի ո՛վ որ անխարդախ և ընտիր իւղ գործածել կ'ուզէ, թող անգամ մը դիմէ նոյն խանութը ։ 20—5

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մասն Ա. Տարերք վաճառականութեան. — Շրջաբերականք. — Առեւտրական հաստատութիւնք. — Վաճառականական գործողութիւնք. — Սակացոյց մէջնորդչէքներու և Տոկոսի նոր կանոնագիրը (Պաշտօնական). — Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները. — Սնանկութիւն.— Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխադրագիր, Մէսամբրի Մարիթիմի բեռնագիրը, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Ջերչի ցուցակ. — Փոխանակագիր, Մօռաթօրիում, Վիմասիր և տպագիր փոխանակագրեր հայ. և գաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ձեռագիր փոխանցումներով և երկայնորդով, Բոլոքագրի պաշտօնական օրինակը, Ջանազան մուրհակք, Գրէտի Լիօնէի Չէքը.— Հաշուընթացներ.— Ընդարձակ քաղուածք Առեւտրական և Դրամի օրէնքէն. — Փոխանակութիւն (գամպիօ). — Առեւտուրի և գամպիօի հաշիւներ, եւն. եւն. — Մասն Բ. Տոմարակալութիւն, Պարզ-տոմար, Կրկնատոմար. — Պանկայ բաշխման ծագումը և նշանակութիւնը. — Տոմարակալութեան ծագումը. — Կրկնատոմարի հնարիչներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն. — Կրկնատոմարի հաշուոց ծագումը և հակադրութեան դանակները. — Ձեռատետր մը 204 յօդուածով. — Օրհաշիւ. — Մայր-հաշիւ. — Ընդհ. կշիռ. — Հաշուեկշիռ, եւն. — Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց Դրամները, Կշիռները, Չափերը, Գամպիօի գիները և Դրամատուրքերը, եւն. եւն.

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բոլորովին բարեփոխուած եւ կրկնապէս ճոխացած
Յանձնարարուած
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսմ. Խորհրդէն եւ Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Ատենէն
Ի Ն. ՏԻՒՋԷՆՃԵԱՆԷ

Անհատակ գիրք մը, որ ո՛չ միայն ուսանողաց և վաճառականութեան ասպարէզը Թեւակոխելու պատրաստուող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է ։ Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծադիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ'է, ա՛յնքան նոր և կարեւոր յաւելուածներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ ։

Գիրքը թէև նախորդին կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց գինը աւելցած չէ, ղարձեալ 23 ղշ. է ։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (34)

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՕԱԿՕՊԷ

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

Սակայն ասոնց յաճախորդներուն ալ ամէնը մոլի կամ սրճայ մարդիկ չեն ։ Նկարիչներու աշխատանոցներ շատ կան այն կողմերը, և պարապ պարտող անյաջող նկարիչները շատ դժուարահաճ չեն ուտելիքներու և ըմպելիքներու տեսակին և ընկերներու ընտրութեան մէջ ։ Կը բաւէ իրենց որ սրճարանապետը վարկ բանայ իւր յաճախորդներուն, և շատ պահանջող չըլլայ անոնց նիստ ու կացի մասին, եթէ գործաւորի չապիկով երթան, ձայներնին ձգելով խաղեր կանչեն, և առաւօտէն մինչեւ իրիկուն կամ ամբողջ իրիկունը տոմինօ խաղան առանց յաճախ ըմպելու ։

Պինոս ալ ասոնցմէ էր, և երկար ժամանակէ ի վեր յաճախորդ էր այդ [illegible] մէկուն ։ Միրրա փողոցը ձեղնայարկի մը մէջ կը բնակէր և Կոստ-Պոֆ կոչուած սրճարանն ալ երկու քայլ անդին էր Բլինիէռնքուր փողոցին և Օրնանօ պուլվարին մէջտեղը ։

Այդ սրճարան-գինետունը դուրսէն հաճելի երեւոյթ մը չունէր, ապակեւոր ճակատը չէր մաքրուէր յաճախ, և աղտոտ վարագոյրներ անցորդներուն աչքէն կը ծածկէին ներսի սրահին գաղտնիքը, ուր ծախծխած զնտասեղան մ և փայտէ նստարաններ կային, որոց վրայ գինովները կրնային հանգիստ քնանալ ։ Բայց ներսի պատերը ծածկուած էին այլանդակ և անպատշաճ պատկերներով, որ Պինոսի քմահաճ վրձինին արդիւնքն էին. ծրի կատարուած աշխատութիւն, որով աւրն ու հանդերձանքը գրաւած էր սան տէրոջը՝ հայր Բոտալէ, որ աւելի ծանօթ էր հայր Բօսվօռօ անունով տարէնթի սիրահար ըլլալուն պատճառաւ ։ Օրը կանոնաւորապէս հնգ լիտր կը խմէր, և չէր զինովնար, թէ և օրն ի բուն արբեալ էր և գրեթէ ամէն իրիկուն լոյսի կը պառկէր ։

Պինոս հոն գրեթէ իւր տանը մէջն էր, բաց հաշիւ մ'ունէր և անսահման վարկ ։ Օրուան քսանեւչորս ժամէն տասն երկուքը հոն կ'անցունէր ։ Երբ նկարչութեան մեծ արուեստին վրայ ճառախօսէր, յաճախորդները բան մը չէին հասկնար, բայց պատգամի պէս մտիկ կընէին ։

Այս կերպով բազմաթիւ բարեկամներ վաստկեր էր, զորս ապահով էր հոն գտնելու. վասն զի շատ դուրս չէին ելներ անկէ, և պատիւ կը համարէին իրենց խմցընել անոր եղբ ծառայ ունենար, որովհետեւ ամէն մարդու հետ չէր տեսակցեր ։ Մէկ կողմ կը թողուր գեղանի պարոնները, Պուլ-Նոտէն և Ռէն-Պլանշէն եկող պարիշները, որք սիրով կը ժողվուէին հայր Բօսվռօի սրճարան-գինետան մէջ եռանձեւ գաւիթը խաղալու համար ։ Պինոս լաւ դիրք ունեցող մարդոց հետ միայն կը տեսակցէր. զորօրինակ Սէնդ-Ուանի գերեզմանատան մարմարագործին հետ. որուն համար այլանդակ շիրիմներու օրինակներ կը ծրագրէր. հաստատարարի մը հետ, որ Պ. Բրէտուշ կը կոչուէր, և յոյժ լաւ երեւոյթ ունէր ։ Գործէ քաշուած գեղավաճառի մը հետ, որ չէր փայլէր խօսակցութեան մէջ, վասն զի խուլ էր, բայց կ'սքանչանար նկարիչներուն վրայ ընդհանրապէս, և Պինոսի վրայ ալ մասնաւորապէս ։

Այս վերջինն ալ, ճշմարիտ ըսելով Պինոսի կատակներուն առարկան էր, բայց չէր սրդողէր բնաւ, և միշտ իւր այդ հալածչին ընկերակցութիւնը կը փնտռէր ։

Իսկ ընդհակառակն՝ Պինոս ակնածանք հակառակութիւն մ'ունէր Պ. Բրէտուշի վրայ ։ Անկիրթ բնաւորութեան տէր, աղտոտ և հաճելի կերպով խօսող, շատ երկիր տեսած, շատ մարդ ճանչցող, ընդարձակ հմտութիւն ունեցող անձ մ'էր ։ Ամէն բանի վրայ կը խօսէր և լաւ խորհրդատու էր, բայց միայնգամայն զգուշաւոր, իւր գործերը, մանաւանդ երիտասարդութեան ժամանակ ըրածները չէր պատմեր ։

Պինոս կը կարծէր թէ Պ. Բրէտուշ ժամանակաւ զինուորական ծառայութիւն ըրած էր. և հիմա ալ քաղաքախտական կամ դիւանագիտական բարձր ոստիկանութեան անդամ էր. այս պատճառաւ աւելի կ'ախորժէր անկէ ։ Ոստիկանութիւնն իւր պաշտելի կուռքն էր ։ Առիթ չէր փախցըներ խօսակցութիւնն այս շահեկան նիւթին վրայ բերելու, բայց Բրէտուշ միշտ զգուշաւորութեամբ կը խօսէր ։

Պինոս, երեք օրէ ի վեր փափաքելով տեսնել իւր այս սիրելի ընկերը, ընդունայն կ'սպասէր անոր Կոստ-Պոֆ սրճարանին մէջ ։ Պ. Բրէտուշ ոչ եւս կ'երթար հոն, և այս անակնկալ անտեսութիւնը մեծապէս կը տրտմեցնէր զինքը, որ անհամբեր անձկանօք կը փափաքէր խորհուրդ հարցնել անոր հանրակառքի դէպքին վրայ ։

Բրէտուշ անտեսանելի եղեր էր ճշգրիւ այն եղերական արկածին հետեւեալ օրէն ի վեր ։

Պինոս դառնապէս կը ցաւէր այս ճախող զուգադիպութեան վրայ. իւր Բրէտուշը կը հարցընէր Կոստ-Պօֆի բոլոր արհադանդներուն. բայց տեսնող չէր եղեր. և հայր Բօսվռօ ալ չէր կարող լուր մը տալ իր հաստատութեան այդ հաւատարիմ յաճախորդին վրայ ։

Գիտէին որ Բրէտուշ նոյն թաղին մէջ կը բնակէր, ոմանք կ'ըսէին Անվէռի հրապարակը, ոմանք ալ Տինքէրք փողոցը. ճշդիւ չէին գիտեր, վասն զի իւր տունը չէր ընդունէր սրճարանի ծանօթները. և Պինոս ինքն ալ չէր գիտեր անոր հասցէն, թէև քանի մ'անգամ խնդրած ալ էր ։ Բրէտուշ միշտ զգուշացեր էր տալէ, և այս գաղտնապահութիւնը մեծապէս նպաստեր էր համոզելու զինքը թէ գաղտնի ոստիկանութեան անդամ էր ։

(Շարունակելի)